

BLICHERNOTER indeholder:
Formanden skriver
 Frede Tramm: *Luther og Blicher*
 Henrik Ljungberg: UDKANTER Om Heinesen
 Magne Juhl: *Blicher og jordemødre samt fødekvinde 2. del Kullabygden i de första besökarnas ögon* af Peter Appelros
 Kunstnere og Dansk Vestindien
 Asger Berg: Gottfried August Bürger: *Lenore*
 Regnskab for 2016
 Hvad skrev Blicher i 1817 ved Erik Harbo
Mere om præsten i Vejlbjerg af Mogens Møller
 Referat af årsfest i Teatermuseet 8. okt. og Blicherfødselsdag på Himmebjerg 11. okt.

Der planlægges følgende :
6. til 10 sept. 2018 Seminar på Jaruplund Højskole
Tirsdag d. 2. okt. 2018 Blicherdag på Hald Hovedgård kl. 10.00

Bestyrelsen for Blicher-Selskabet
 Formand: Operasanger Erik Harbo
 Næstformand: Specialkonsulent Peder Porse
 Sekretær og kasserer: James Lerche
 Skuespiller Paul Hüttel
 Lektor Dorrit Færk Møller
 Seniormedarbejder Tinna Møbjerg
 Museumsinspektør Karen M. Boe
 Provst Per Vibskov
 Lektor Anders Gjesing
 Suppleanter:
 Cand.mag. Else Marie Laigaard
 Arkæolog Dorthe Kaldal
 Antal medl.: ca. 600 (350 husstande)
 Medlemskab: Husstand 150 kr.
 Udland 200 kr. Institutioner: 200 kr.
 Danske Bank reg. 1551 4090780 el.
 Giro-nr 409 0780
 Blicher-Selskabets adresse:
 Havelodden 64, 4000 Roskilde,
 tlf. 46373920 / 23205119
 mail: erik.harbo@mail.dk
 Blichernoter udgives 3 gange årligt,
 redigeret af Erik Harbo
 ISSN 1602-2742
 www.blicherselskabet.dk

Kommende arrangementer

Lørdag 17.2. 2018 kl. 10 i Helligåndshuset i Randers. Tre litterære selskaber, Blicher, Michaëlis og Pontoppidan laver et fælles dagsarrangement. Se særlig indbydelse

Tirsdag d. 10. april 2018 kl. 19.00 : Forårsmøde i Kompagnisalen med generalforsamling. Indbydelse udsendes i marts 2018

Tirsdag den 18. sept. 2018 kl. 17 til 19: Klassikerdagen på Københavns Hovedbibliotek, Krystalgade 15

Søndag 14. oktober 2018 kl.16:30: Årsfest i Teatermuseet i Hofteatret

BLICHERNOTER

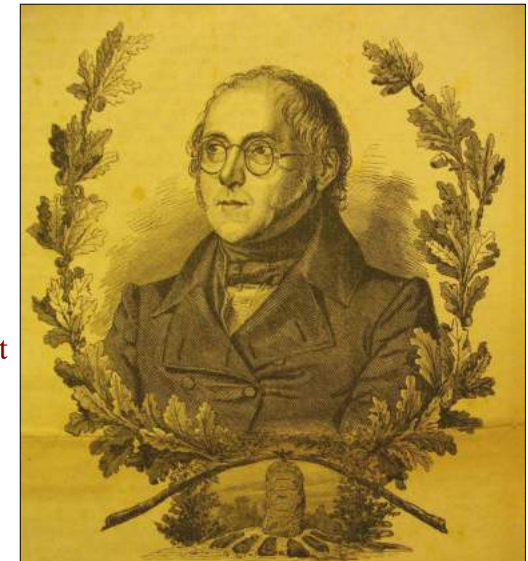
**MEDDELELSER FRA
 BLICHER-SELKABET**
Selskabet blev stiftet 11. oktober 1951
 www.blicherselskabet.dk
 November 2017

Blicher og Klassikerdagen

I det kommende år forbereder Blicher-Selskabet en række arrangementer i anledning af Blicher som Klassikerdagens hovedperson.

Det vil især fremgå af Blichernoter marts 2018 sammen med indkaldelsen til forårsmødet og generalforsamling.

Billedet viser Blicher ved 100 års fødselsdagen som hans billede var opsat i bladene. Nu har vi for længst fejret 200-året og i 2032 er det 250-året for dem, der får lov at overvære dette. Vi er i gang med at forberede næste års udgivelse, som selvfølgelig skal være færdig til september måned 2018.

Formanden skriver:

Man bør vel altid begynde med noget glædeligt, når man henvender sig til medlemmerne. Det kunne være at vore medlemmer modtager årets bog *Rejselyst*, som selskabet håber, man vil synes om.

Der har været bogmesse, men jeg var der ikke, da en rejse til det af Blicher elskede Italien kom i vejen. Rejsen gik til en af de egne Blicher beskrev så levende: det campaniske øhav eller Napoli-golfen, som han fortæller om i novellen *Kærlighed i Syden* eller *Jordskælvet i Messina* som Bente Harbo beskrev i septembernummeret af noter. Vi opholdt os en uge på

Ischia, der lige som Capri og Sicilien ligger midt i dette øhav. For tre måneder siden havde øen et jordskælv, som dræbte to mennesker og nogle huse styrtede sammen. Det havde man ikke glemt, for der var en stor strejke på øen med mange deltagere imod regeringen i Rom, der ikke ville støtte arbejdet med at genopføre huse, selvom det skulle have været en overkommelig opgave. Men trafikken gik da i stå i Lacco Ameno's gader et par timer, og det var det samme i øens tre andre større byer, så udkants-Italien kender også til at stå sammen ligesom timianlandet i Danmark (det kalder Blicher Vestjylland).

Luther og Blicher

31. oktober 1517 slog Luther sine 95 te-
ser, 95 emner til diskussion, op på kirke-
døren i Wittenberg.

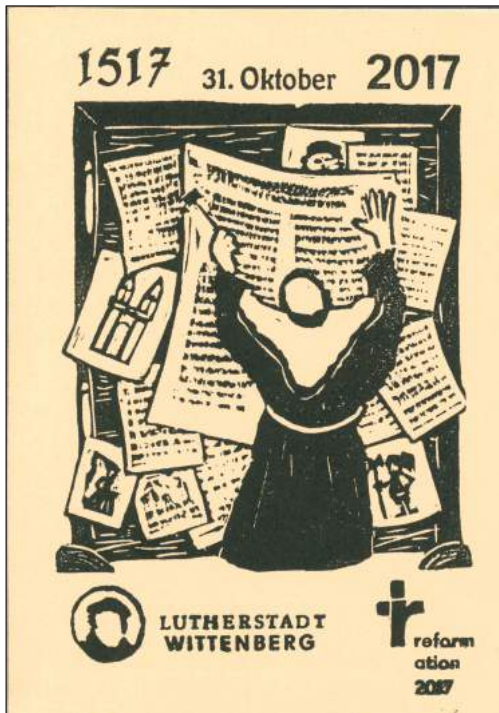
En af dem (nr. 36) lyder: Enhver kri-
sten, der i sandhed er sønderknust, har
fuld syndsforladelse fra straffen og skyl-
den. Og den bør gives ham også uden af-
ladsbreve.

Knap 300 år senere behandler Blicher
temaet straf og skyld i *Præsten i Vejlbys*

**Her følger en artikel af Frede Tramm
tidligere sognepræst i Roskilde og
Faxe.**

Martin Luther var en urokkelige til-
hænger af dødsstraf. Han hævdede, at
Gud styrer verden gennem to regimenter:
1) Det åndelige regimente og 2) Det
verdslige regimente. Det åndelige regi-
mente, der skal virke i frihed, har én op-
gave: Evangeliets forkyndelse og ét mid-
del: Ordet. Det verdslige regimente skal
sørge for lov og orden ved at bekæmpe
uretten om nødvendigt med magt og
tvang. For Luther var det ganske enkelt
og uomtvisteligt, at de, der i kald og
stand trofast udøvede deres gerning, var
Guds tjenere, præst såvel som bøddel.

I Blichers geniale "Criminalhistorie"
Præsten i Vejlbys er det ikke så enkelt;
ganske vist fastslår første dels fortæller,
Herredsfoged Erik Sørensen, i sin dag-
bog i god overensstemmelse med Luther
med et citat fra Det gamle Testamente:
"Hver Mands Dom kommer af Herren",
men sidenhen jamrer han i sin dagbog i
en fortvivlet konflikt mellem sine følel-
ser og sin juridiske embedspligt: "Gud
styrke mig elændige Menneske! Gud gi-

*Tryk fra Lucas Cranachs værksted i Witten-
berg fremstillet i anledning af 500-års jubilæet*

Per Nørby Hansen og Elisabeth Kragh
spiller N.W. Gade

Uffe Henriksen som Jeronimus i Maskarade
sammen med Elisabeth Kragh

Referat af årsfest i Teatermuseet 8. okt. og Blicherfødselsdag på Himmelbjerget 11. okt.

Det blev en god årsfest. Bestyrelsen takker dem, der medvirkede for deres indsats.

Programmet i Teatermuseet

175 år for Jyllandsrejse i sex Døgn

Medvirkende:

Operasanger Uffe Henriksen

Bratschist Per Nørby Hansen

Pianist Elisabeth Kragh

Skuespiller Paul Hüttel

Operasanger Erik Harbo

Pianist Bente Harbo

Velkomst og fællessang: Kær est du fødeland, Oluf Ring

Benedetto Marcello (1686 -1739): Sonate for bratsch og klaver

Per Nørby Hansen og Elisabeth Kragh

St. St. Blicher: Om Jyllandsrejse i sex Døgn. Indledning m.m: Erik Harbo

Fra 1. Døgn: *Ensom jeg laae*, A. Krygell Uffe Henriksen og Elisabeth Kragh

Fra 5. Døgn: *Bombøbøssen* Uffe Henriksen, Paul Hüttel og Erik Harbo

Fra 6. Døgn: *Nu stille her! Lad ikke mig ile forbi dig*, Erik Harbo

Pause

N.W. Gade: Fantastykker op. 43. Andantino con moto

Per Nørby Hansen og Elisabeth Kragh

Sangafdeling:

Peter Heise: Gold er den jord som lyngen bær, Jens Chr. Hostrup

Peter Heise: Ossians Sang til Aftenstjernen, St. St. Blicher

Uffe Henriksen og Elisabeth Kragh

Uddrag af *Høstferienne*:

2. kap. *Nye Ansigter* Paul Hüttel

3. kap. *Pe Sywspring* Erik Harbo

N. W. Gade: Fantastykker op. 43. Balade moderato

Per Nørby Hansen og Elisabeth Kragh
Sangafdeling:

N.W. Gade: På Sjølund's fagre sletter, B.S. Ingemann

C.E.F. Weyse: Den mørke nat, Borgvægterens sang af Macbeth, Fr. Schiller

Carl Nielsen: Jeronimus sang af Maskerade 1906 Uffe Henriksen og Elisabeth Kragh

St.St. Blicher: En Aften-Underholdning paa Dagbjerg Dos Paul Hüttel

Afslutning: Jyden han æ stærk å sej

Der var stor begejstring bagefter og et tidligere medlem af Røde Kors' hovedbestyrelse mente, at man burde læse *Bombøbøssen* ved et af deres møder. Uffe Henriksen sang dejligt, og der blev klappet meget af de to musikere. Paul Hüttel var som sædvanlig helt suveræn i sine oplæsninger.

Der var stor begejstring bagefter og et tidligere medlem af Røde Kors' hovedbestyrelse mente, at man burde læse *Bombøbøssen* ved et af deres møder. Uffe Henriksen sang dejligt, og der blev klappet meget af de to musikere. Paul Hüttel var som sædvanlig helt suveræn i sine oplæsninger.

11. 10. Fest på Himmelbjerget. Formanden måtte melde afbud. Vi har fået gode meldinger tilbage fra flere deltagere. Marianne Purup bød velkommen og Henrik Bredmose Simonsen holdt foredrag. Peder Porse læste med stor succes Blicher fra *E Bindstouw*. Der blevet sunget Blichersange, og maden var fremragende

Denne fest skal fremover blive en tradition. Tårnkomiteen, der står for Himmelbjerget er med i arbejdet sammen med VisitSkanderborg og Ry Højskole.

ve, jeg aldrig havde opnaaet den bedrøvelige Post, jeg Daare saa ivrigt eftertragtede! Det er en tung bestilling den, at være Dommer.”

I sin dagbog, hvor der ikke er et filter mellem det privat/personlige og det professionelle, fortæller herredsfoged Erik Sørensen, hvordan han straks efter sin udnævnelse opsøges af den korrupte og magtsyge Morten Bruus, der forsøger at bestikke ham. Da herredsfogeden i en sag mellem Morten Bruus og en fattig mand, Ole Andersen, stik mod den store mands forventning dømmer retfærdigt til den fattiges fordel, har han fået sig en uforsonlig fjende. Det bliver endnu værre, da præsten, Søren Quist, føjer sin dejlige datter, Mette, i hendes afslag på Morten Bruus' frieri og giver sit samtykke til trolovelsen mellem hende og herredsfogeden. I sin mesterlige fortælleteknik, dagbogsstilen, lader Blicher hele det modsætningsfyldte følelsesregister komme til udfoldelse lige fra de forelskedes uproblematisk henførte samtale om ”Roser og Violer og Tusindfryd”, forlovelsesgildets tårevædede fryd, præstens hidsige tab af selvkontrol og hævngerige Mortens Bruus' umættelige had.

Bruus er et kompromisløst magtmenneske, der kun har sig selv og sine behov som formål. De, der står ham i vejen, må fjernes eller i det mindste rammes ubodeligt, og andre, selv hans egen bror, Niels, eksisterer kun for ham som midler til gennemførelse af hans hensigter.

Niels får – påvirket af sin bror – ansættelse hos præsten, hvis voldsomme temperament udfordres af den dovne provokerende fyr. Herredsfogeden betror dagbogen sin ærgrelse over Niels Bruus: ”

Det er en studsig Krabat; en værdig broder til ham på Ingvorstrup. Han skulle have sin løn, og så lad Porten slaa ham!” Men det er præsten, der slår; i hidsighed ”gav han ham en Kindhest, hvorpaa Karlen truede: ”at det skulle han nok faa betalt!”

Så er der to, der pønser på gengæld, og som den smarteste er det Morten, der iscenesætter hævn.

Da præsten endnu en gang forløber sig og i raseri ender med at slå Niels med en spade – og som herredsfogeden skriver: ” – det skulde han ikke have gjort; thi en Spade er et slemt Vaaben at slaae med, allerhelst i Vrede, og for en haandfast mand, – så – ja, så har Morten den helt oplagte sag, han kan udnytte. Nu kan han få ram på præsten og oven i købet også på Herredsfogeden, der har snuppet hende, Morten havde udset sig, og i tilgift både præstedatteren og hendes bror, der vist nok befinder sig i København. Fire med ét slag! Og midlet er Niels, der efter præstens korporlige afstraffelse stak uset af.

Af herredsfogedens dagbog fremgår det ikke, hvad der herefter skete, han ved bare, at Niels er rømmet af pladsen, og at der er visse bagvaskelser i omløb.

Og atter mestrer Blicher at lade modstridende følelser udfolde sig samtidig: Netop som Herredsfogeden grunder over bagvaskelserne, skriver han om sin glæde og forventning om, hvad der forestår for Mette og ham: ”De nye Armbaand, jeg har faaet fra Guldsmiden ere meget smukke, og ville vist glæde min hjertenskjere Mette; når de blot kunne passe hende; thi Maalet blev taget saa lønligt og i Hast med et Græsstraae. Moster vil

faae Ære for Sengen; Fryndserne ere særdeles kjønne." Hvilken formidabel sans for detaljer midt i alt det urovækkende: armbånd, græsstrå og frynser!

Men glæden varer kort. Morten Bruus indfinder sig hos Herredsfogeden og anklager præsten for at have myrdet Niels og begravet ham i præstegårdshaven. Og virkelig: Man finder et lig med et skamferet ansigt, men af tøjet og af en ørenring ses det, at det må være Niels. Præsten tilstår overgrebet, men nægter at have begravet et lig. Men efter en opslidende proces indser han at det ikke kan være andet, det må være ham, så hidsig han kan være og med den tendens til søvn-gængeri, han har.

Herredsfogeden, der er blevet overbevist om præstens skyld, er samtidig i en forfærdelig klemme mellem pligten og kærligheden, hvor kærligheden vinder i en grad, så han tilskynder Mette til at flygte med sin far. "Flye! Flye! Og red eders Fader, var det Eneste, jeg mægtede at fremføre. Men den angergivne Synder var ikke til at overtale."

Og den stakkels svigersøn, herredsfogeden, må afsige dommen over sin elskedes far, der på god luthersk vis accepterer, at det verdslige regimente i retfærdighedens navn må tage sværdet i anvendelse, men samtidig forholder sig til den trøst, der er i at: "Enhver kristen, der i sandhed er sønderknust, har fuld syndsforladelse fra straffen og skylden." I Herredsfogedens dagbog udtrykkes det sådan: "Han vilde ikke unddrage sig Retfærdighedens Sværd, forhaabende, at han ved sin og Jesu Død skal vinde sig en bedre Retfærdighed hisset."

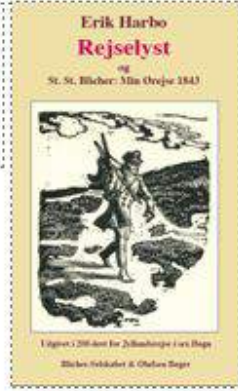
Herredsfogedens dagbog slutter med, at dommen er afsagt, og at den elskede Mette forlader ham uden at han ved, hvor hun tager hen.

Men Blichers "Criminalhistorie" slutter ikke her. Der er en tilføjelse: "Aalsøe Præstes Optegnelser". 21 år efter de skrækkelige begivenheder i Vejlbys og 3 år efter at Aalsøe præsten har begravet Morten Bruus, indfinder Niels Bruus sig i Aalsøe for angerfuldt at tilstå, at han og Morten stod for et dødeligt komplot: De gravede liget op af en karl, der havde tjent hos Morten Bruus og, efter hvad rygter sagde, havde begået selvmord, muligvis på grund af Mortens tyranniske adfærd. (Selvmordere blev på den tid begravet i uindviet jord og ikke på kirkegården). Derefter truede Morten sin bror, Niels, til at forlade landet og aldrig mere vise sig. Først 21 år senere vender den "i sandhed sønderknuste" Niels tilbage. Aalsøe præsten forsøger at trøste den angergivne Niels og tilbyder at hjælpe ham samtidig med, at han agter at respektere sin tavshedspligt og undlade at fortælle herredsfogeden noget, men Niels går i sin brødebetyngethed selv til herredsfogeden, der "fik en Rørelse og døde inden Ugens Ende, men Niels fandtes Tirsdag Morgen liggende død udenfor Aalsøe Kirkedør på den salige Søren Quists grav".

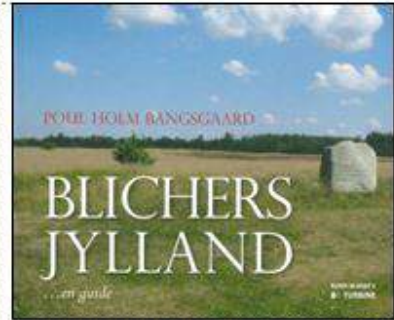
"Præsten i Vejlbys" er som nævnt en genial "Criminalhistorie". Men den er mere end det: Den er et – for sin tid – rystende indlæg mod dødsstraf. Blicher skrev novellen i 1829. Den sidste offentlige hen-

E Bindstouw med E Thoringfolk
Cd kr. 50

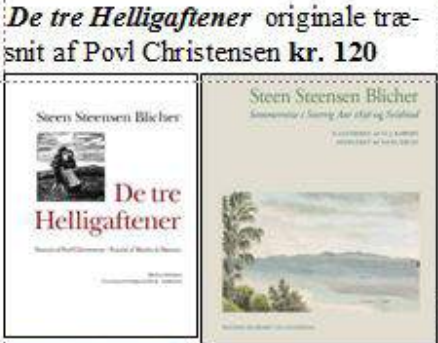
Erik Harbo Rejselyst
Cd kr. 75

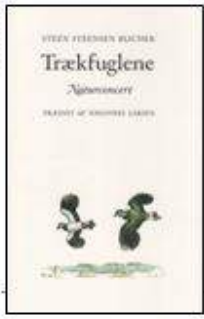
Blichers Jylland
kr. 120

Erik Harbo synger 30 sange af Blicher
Cd kr. 75

De tre Helligaftener originale træsnit af Povl Christensen
kr. 120

Trækfuglene
kr. 120

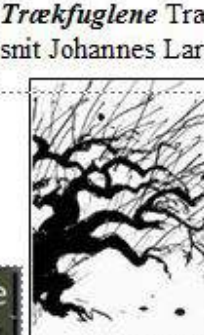
Steen Steensen Blicher - Knud Sørensens fortæller
DVD
kr. 100

De tre Helligaftener
kr. 75

Sommerrejse i Sverrig 1836 og Svithiod
kr. 75

Trækfuglene Træsnit Johannes Larsen
kr. 75

Der Himmelberg
kr. 150

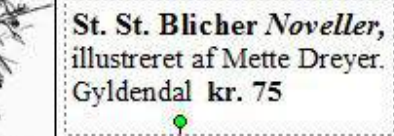
Trækfuglene
cd
kr. 79

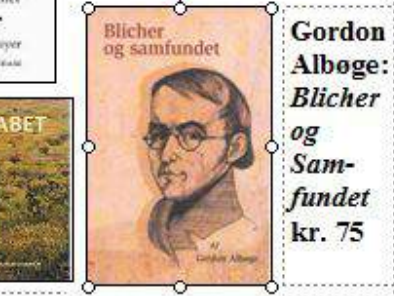
Noveller
kr. 75

Min Hjertelskede Ven
kr. 70

St. St. Blicher Noveller
kr. 75

Blicher og samfundet
kr. 75

Blicher Selskabet
kr. 45

Bogsalg

Støt selskabet ved at købe bøger

Se selskabets hjemmeside www.blicherselskabet.dk

Bestil pr. mail erik.harbo@mail.dk pr. tlf 46373920 eller skriv et brev til Blicher-Selskabet, Havelodden 64, 4000 Roskilde. Betal først efter modt.

Konto BG-girobank 409-0780 el. Danske Bank 1551 4090780 c/o James Lerche, Høje Gladsaxe 11, 2.tv, 2860 Søborg

		Pris	Antal
1	Erik Harbo: <i>Rejselyst</i> og St. St. Blicher: <i>Min Ørejse</i> årsg. 2017	120	
2	Erik Harbo: <i>Rejselyst 3 stk indtil 1. april 2018</i>	300	
3	<i>Blichers Jylland</i> årsgave 2016	120	
4	<i>Trækfuglene</i> årsgave 2015	120	
5	<i>De danske Træer</i> årsgave 2014	120	
6	<i>Vestlig Profil af den Cimbriske Halvø</i> årsgave 2013	120	
7	Cd: <i>Erik Harbo synger Blicher</i> årsgave 2012	75	
8	Cd: <i>E Bindstouw</i> årsgave 2012	50	
9	En Blicherkalender	45	
10	<i>Sommerreise i Sverrig</i> årsgave 2011	75	
11	DVD: <i>Steen Steensen Blicher Knud Sørensen fortæller</i>	100	
12	<i>De tre Helligaftener</i> årsgave 2009	120	
13	<i>Min Hjertelskede Ven</i> , Niels Kofoed/Erik Harbo årsgave 2007	70	
14	<i>Blicher Noveller</i> ill. af Mette Dreyer 2008	75	
15	<i>Blicher-Blicher</i> Noveller og uddrag årsgave 2006	150	
16	Hans Hansen: <i>St. St. Blichers Barndom</i> årsgave 2005	50	
17	Cd: <i>St. St. Blicher: 15 sange fra Trækfuglene</i> (udsolgt)		
18	Gordon Albøge: <i>Blicher og Samfundet</i>	75	
19	Viggo Thirup: <i>Søren Kanne – En dansk helt</i>	75	
20	Ib Ostfeld: <i>Blicherstudier</i>	25	
21	Erik Harbo: <i>St. St. Blicher og Himmelbjerg</i>	100	
22	Cd: <i>En Landsbydegns Dagbog</i> , læst af Thorkild Roose	75	
23	<i>Der Himmelberg</i> Tysk oversættelse 12 noveller	150	

Navn _____ Tlf _____

Adresse _____

Mail _____

rettelse i Danmark skete i 1892 – 53 år senere! Først i 1930 blev dødsstraf afskaffet i Danmark, men efter 2. verdenskrig blev den (foreløbigt) genindført, så landssvigere kunne få deres ”retfærdige straf”, hvilket betød, at den sidste henrettelse i Danmark skete i 1950.

Blicher var forud for sin tid. 37 år efter at han havde skrevet ”Præsten i Vejlbjerg”, skrev Dostojevskij, (der selv blev dømt til døden, men benådet i sidste sekund for derefter at blive sendt til en fangelejr i Sibirien), i sin roman ”Idioten”: ”Ingen forbrydelse kan sammenlignes med den ugering at henrette et menneske ved dom. På skafottet lades alt håb ude, selv det allermindste, selv det sidste fortvivlede håb, der kunne gøre døden lettere. Til hvad nytte er en så afskyelig forsmædelse af menneskesjælen. Også Kristus kendte disse kvaler, frygtelige er de, en nedværdigelse for mennesket”.

Blicher peger med sin novelle på justitsmordets mulighed og problem, hvor konsekvensen er dobbelt:

1. Ondskaben triumferer. Morten Bruus lever sit liv til ende uden at blive afsløret.

2. Angeren og ”sønderknuselsen” kommer for sent. Niels Bruus kan ikke ved sin tilståelse skruer tiden tilbage og hindre dommens eksekvering, og hans tilståelse gør kun skade: Herredsfogeden dør ”af Rørelse”.

Blicher er genial, også derved, at han ikke er ”så klar i spyttet” som Martin Luther.

Fortsat fra forsiden

Formanden skriver

Men angående Bogmessen var der fra den klassiske verden ikke meget at komme efter udover forlaget Bostrup, et par af universitetsforlagene med bøger om Kierkegaard samt de mange bøger om Luther i anledning af Reformationen.

Den sidste kommentar er udskrevet fra læsning af kataloget og bagkataloget med de 200 udstillere.

Så er det igen tid til at omtale kontingentindbetalingen, der gerne skulle gå lidt bedre end i 2016. Vi måtte udsende 90 rykkere af en medlemskare på 350. Vi har mistet ca. 25 medlemmer efter i mange år at have ligget på 350.

Vi foreslår, at man med det samme, når man modtager vores brev på farvet papir, med det samme indbetaler beløbet, hvis man fortsat vil være medlem. Kontingentet er stadig kun 150 kr. Hvordan kan det lade sig gøre, når postvæsenet alene forlanger 32 kr. for at udsende en bog på 300 gram? Jo det kan det, fordi vi har så gode venner blandt fondene, og fordi vore medlemmer køber så mange bøger.

Fondene i år er Lida og Oskar Nielsens Fond og

Konsul Georg Jorck og Hustru Emma Jorck's Fond og vi siger tusind tak.

Vi siger også tak til forlaget Olufsen Bøger, der gav os et favorabelt tilbud.

Ekstra bøger kan erhverves med rabat.

UDKANTER. Om William Heinesen ved Henrik Ljungberg

Blicher opfattede sig selv som en udkantsforfatter litterært set – fx i forhold til Grundtvig og Ingemann. Men han kendte sit sprog og sin hjemegns betydning for ham selv, og om det ville han fortælle, besyngte, dramatisere og give videre. Hans noveller – de bedste af dem – kombinerer en særlig indsigt i det psykologiske og det egnsbundne med det litterært interessante. Blicher skabte i disse noveller stille klassikere i dansk litteratur. Stille i betydningen sikre på sig selv. Holdbare til næsten evig tid. Det – vil jeg påstå – havde med hans udkantsposition at gøre. Han kunne noget som kom fra ham selv og fra hans store belæsthed, men også fra hans viden om udkant. Det at skrive ind i noget fra periferien til velkendt centrum.

Jeg har i hele mit voksne liv været fascineret af hvordan William Heinesen (1900 -1991) fra sin udkant på Færøerne skrev sig ind til centrum. Ind i og alligevel udenfor. William Heinesen debuterede med et digt i ugebladet ”Verden og Vi” i 1919, og fire måneder senere kunne man læse digtet ”Trækfuglene”:

Selvportræt af Heinesen

”Trækfuglene”

Jeg saa dem lette i en stormfuld Aften,
i Himlens røde Hvælv de sejled ind
og steg og steg i Dagens sidste Skin.
Da hørtes hyle over Somrens Brandtomt
den vrede Vind.

Et udstrakt Polynesien var Himlen,
I Havets digre Guld laa sorte Skær,
og Aftens golde Armod boede dér.
Og alle sorte Hytters Ruder spejled
det røde Vejr.

Det sene Solskin, som i deres Vinger
stod tændt mod Nattens Uvejrsмур i Øst,
var vemodsfarvet af den nære Høst.
Og da de svandt bag fjerne, kolde Bjerge,
blev alt saa tyst.

Steen Steensen Blicher og Gottfried August Bürger

Fra vores medlem tegneren Henrik Monved er vi blevet sat i forbindelse med forfatteren Asger Berg, der ofte fornøjer os i Dagbladet med sine vers under pseudonymet Lars Kanit.

Han har oversat et digt af den tyske forfatter Gottfried August Bürger, som Blicher beundrede og et par gange har citeret i sine værker. Digtet udkom i 2016 på Det Poetiske Bureaus Forlag illustreret med tegninger af Henrik Monved.

Blicher citerer Bürger i *Sildig Opvaagning* "Die holde Sittsamkeit bey Tage"

fra *Die Beyden Liebenden*. Også i *Juleferierne* bruger han en sætning fra Lenore "und immer weiter hop, hop hop, geht's fort im donnern-den Galop" og i sin Selvbibliografi skriver han under omtalen af en ridetur (løbsk) fra *Lenore*: "Es flogen rechts, es flogen links die Haiden, Moor und Äcker," ikke korrekt citeret af Blicher. Berg skriver i sit forord "Efter næsten 250 år har Bürgers balade stadig en frygtelig aktualitet

der går på tværs af tid og sted. Den sørgende efterladte som krigsoffer, det er Lenores historie."

han sidst i novellen siger, "...og din Neger duttede hun Sandheden paa".

Novellen, der er ganske kort, er absolut anbefalelsesværdig at læse. Blicher, når han er bedst, et fantastisk sprog, drama, indlevelse i saavel fattigmands som velhavernes liv og en happyending (sidstnævnte er dog ikke altid tilfældet i mange af Blichers andre noveller).

(Se omtale af novellen i *Rejselyst*)

Blicher-Selskabets regnskab 2016

Indtægter	81.060
Udgifter	<u>74.476</u>
Driftsoverskud	6.584
Financiering	<u>-1.163</u>
Årets resultat	5.421
Kapitalkonto 1.1.2013	32.147
Passiver ialt	<u>64.700</u>

Blicherfonden

Kapital på 300.000 kr.

Kunstnere og Dansk Vestindien

Citat fra Dansk Vestindisk Selskab Juni 2017 af Michael Kjeldsen

Normalt forbinder man ikke den jyske vandredigter Steen Steensen Blicher (1782-1842) med Dansk Vestindien eller i det hele taget det store udland. Hans inspiration kom i meget vidt omfang fra hans liv i det midtjyske, hans vandringer rundt omkring på gårdene og hans præstehverv.

Men Blicher har dog i et enkelt tilfælde sat Dansk Vestindien og dets fjerne og eksotiske tilknytning til Danmark som bagtæppe for én af sine bedste noveller. Novellen er EVA fra 1828, en kærlighedshistorie. Undtagelsesvis en Blicher-novelle der ikke har udgangspunktet i Jylland, men i Vedbæk nord for København, og handler om en ung juridisk sekretær, der skal søge at finde en livsledsagerske i det velhavende borgerskab, men bliver frygtelig skuffet. Og da nederlaget til en bejler står ham klart, falder det så "heldigt" ud, at han får tilbudt en stilling som protokolfører i Dansk Vestindien. "Jeg greb med Glæde denne Lejlighed til at forlade et Sted, der var altfor nær ved den farlige Skjønhed". Et motiv, der ikke er ukendt i litteraturen – og naturligvis også i det virkelige liv – generelt; når det gør ondt, så er flugten til et fjernt sted en nærliggende mulighed. Og således også med hovedpersonen i novellen Eva, der som forklaring på at han forlader Vedbæk og den skøne, som han efterstræbte, anfører "Embedsforretninger". Der var sager i kolonierne, der skulle ordnes af en dansk embedsmand!

Og derefter er det begrænset, hvad man

hører til Dansk Vestindien i novellen. Som hovedpersonen siger til sin ven, "Men jeg vil skaane dig for en Beskrivelse over samme Rejse, saavel som for en over mit Ophold i Vestindien". Og Blicher ville nok også – trods en righoldig fantasi og indlevelsessevne – have haft vanskeligt ved en nærmere gengivelse af det vestindiske liv, eftersom han aldrig havde været der, og kendskabet i Danmark i øvrigt til øerne var temmelig begrænset. Han havde dog som ung været gæstelærer for 2 drenge, hvis forældre var i Vestindien.

Men én ting har han dog observeret omkring det koloniale liv. Den unge juridiske sekretær i novellen kommer tilbage til Danmark efter 4 år på øerne. Og med sig har han bragt Billy, hans sorte jockey, som spiller en lille rolle i novellen, bl.a. fordi "han kunde ret godt forstaa Dansk, . . .". Da sekretæren vil have Billy til at gengive sine indtryk af deres vært i Danmark hedder det sig, "Den sorte Lux viste Tænder og svarte til alle mine Sporgsmaal: "All's well, Massa! very well!"

Så har vi fået belyst såvel relationen mellem fortælleren og Billy; det eksotiske element og opfattelsen af den sorte tjener (slave?), og den måske ikke helt realistiske antagelse at Billy talte dansk. Dansk som talesprog var meget sjældent forekommende blandt slaverne i Dansk Vestindien. Og skulle man være i tvivl om relationen mellem sekretæren og Billy, får man med én af værtens bemærkninger klarhed over relationerne, idet

Sproget er dansk, Blicher ville have nydt det, men han ville også have fornemmet en anden udkant end sin egen.

William Heinesens forfatterskab strakte sig over det meste af det tyvende århundrede. I 1965 modtog han Nordisk Råds Litteraturpris for den historiske roman "Det Gode Håb". Romanen handler ikke mindst om nød og retsløse tilstande i den tidlige enevælde på Færøerne. Det er ikke en anti-dansk roman, men det er en roman der bruger det danske sprog til at fortælle om vilkårene i et len, der var under kongens beskyttelse, men som blev misrøgtet af lensherren Christoffer Gabel.

Da det kom Heinesen for øre sent i livet at han stod på nobelkomiteens korte liste, henvendte han sig og bad om fritagelse i givet fald. Han mente at hvis nobelprisen skulle gives til Færøerne, skulle den gives til en forfatter der skrev på færøsk.

William Heinesen er både kendt og ukendt i Danmark.

Han er i vis forstand stadig en udkantsforfatter, men hvis man ikke allerede har gjort det, så bør man læse fx "Det Gode Håb". Den er sprogligt en kraftpræstation, en overbevisende pastiche på det danske sprog i anden halvdel af det 17. århundrede. Og den er helt nutidig i psykologisk forstand.

Læs den danske præst Peder Børresens opdagelse og erkendelse af udkantsvilkårene, men også hans glæde ved at have fundet sig selv netop i denne udkant.

NB Henrik Ljungberg er på vej med en bog om Heinesen

Blicher og jordemødre samt fødekvinder

Af Magne Juhl

Fortsat fra forrige nummer.

Attester fra præster ved optagelse på jordemodderskolen

Ved ansøgning om optagelse på jordemodderskolen i København skulle ansøgerne tidligere indsende både attest fra sin lokale præst og den lokale læge. Det var tilfældet, da Niels Blicher, Steen Steensen Blicher og dennes fætter, Jens Blicher til Vorning, Kvorning samt og Hammershøj var aktive.

I attesten skulle præsten godtgøre, at ansøgeren havde den rette kristne tro og levede et ærbart liv. Lægen skulle dokumentere at ansøgeren var i stand til fysisk at udføre arbejdet som jordemoder.

Niels Blicher må have skrevet mindst en sådan attest (6).

Attesten er ikke bevaret, men i et svar fra inspektør Bendz ved fødselsstiftelsen til S. T. Hans Velærværdighed Hr. Blicher i Randlev står:

At Ane Marie Hansdatter, Anders Jensens hustru af Randlev er valgt i en af de Pladser på Den Kongelige Fødselsstiftelse, som for oplærende Gjordemødre mod Betaling bliver ledig til næstkommende Paaske, giver jeg mig den Frihed hermed ærbødigst at underrette, med Anmodning at Deres Velærværdighed vil være ulejlighet med at tilkendegive hende det. Ifølge heraf haver hun at indfinde sig på Stiftelsen imellem den 20de og 30. April. Betalingen er i ? – værdi 25 Rd for Undervisningen og 48 s dagligen for Kosten, der i

overensstemmelse med Directionens Bekjendtgørelse i Statstidende erlægges til Undertegnede, inden hun forlader Stiftelsen eller erholder Lærebrev.

Inspektionskontoret for den Kongelige Fødsels- og Pleie-Stiftelse i Kiøbenhavn den 19 Martii 1816

Ærbødigst Bendz, Inspecteur.

Eksamensprotokollen (5) viser, at hun fik lærebrev, idet hun bestod eksamen med udmærkelse den 30.10.1816, altså efter et halvt års undervisning i København. Der står godt nok, i eksamensprotokollen, at hun var fra Randers i Aarhus Amt, men det må være en fejlskrivning for Randlev.

Der foreligger ikke noget specielt om Ane Marie Hansdatters karriere, så alt er sikkert gået planmæssigt. Hun kan have været jordemoder ved fødslen af Steen Steensen Blichers datter Malvina, der fødtes i Randlev 5.11.1818, hvis hun blev ansat der lige efter eksamen. Viden herom savnes dog.

Oplysninger om attester skrevet af Steen Steensen Blicher er ikke fundet, men hans fætter, Jens Blicher, var ikke så heldig med at skrive attest den 25. Juli 1861 for Cathrine Peters født Jæger, da hun blev optaget på skolen og den 29.10.1862 fik eksamen som jordemoder med anden karakter (brugen af karakterer blev indført i 1844).

I sin attest nævnte Jens Blicher Cathrine Jægers dåb, konfirmation og bryllup. Han tilføjer, at hun kan læse og skriver godt, og tilføjer: ”opførsel heri været god”. Han nævnte ikke noget om hendes tid i Randers. Om han og lægen samt amtmanden i Viborg, der indsendte ansøgningerne til Fødselsstiftelsen, har

vidst noget er uvist.

Men den gode Cathrine havde forinden været fængslet på vand og brød i Randers for medvirken til rufferi, da hun og manden som værtshusholdere i Randers havde en løsagtig kvinde ansat.

Det synes Jens Blicher ikke at have vidst noget om. Han nævnte det i hvert fald ikke, og hvis det var blevet nævnt, var Cathrine ikke blevet jordemoder.

Det blev kun opdaget, da Cathrine rettede i sit eksamensbevis, hvor hun syntes, det så pænere ud med første end med anden karakter. Ændringen blev opdaget, da hun efter at have hjulpet sin syge mor, der var jordemoder i Hammershøj og derfor havde mistet sin faste stilling i Vi-um. Da hun søgte job i Randers, blev ændringen opdaget, og ved en retssag om forfalskning blev hun igen ved ekstrareten i Randers den 15.11.1867 idømt fængsel på vand og brød. Denne gang 4 gange 5 dage mod 3 gange 5 dage ved den første retssag.

Vi ved ikke, om Jens Blicher erfarede noget om forløbet. Han var præst i sognet fra 1825 til 1864.

Cathrines mor var som nævnt jordemoder i Hammershøj i Jens Blichers pastorat fra 1852 til 1870. Hun var ikke helt almindelig (8), og der kom til at gå en historie om hende som Madam Jæger, der om natten fik besøg af den sorte hund, der vandrede via Randers over Hammershøj til det hellige bjerg i Viborg og retur. På sin vandring talte hunden kun med Madam Jæger.

Ja, hvad kunne St. St. Blicher ikke have fået ud af historien om de to jorde-

Breve fra Jylland Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn, 14. årg., nr. 65, 16.8. 1817, sp. 1027-1031

Indhold: Brev til ”Højtærede Hr. Udgiver”. Sign.: Niels Leerbeutel. Eier af Godset Vindholm + efterskrift Brev til ”Min Hr. Redactarius”. Brev til ”Velædle Hr. Udgiver. Sign.: Jesper Hansen, Forvalter og Ladefoged. Uvis ifølge Samlede Skrifter.

Tidligere er *Natten paa Jellingehøje* blevet angivet til 1817, men er senere flyttet til 1820

Lån bd. 4 af Samlede skrifter og bliv klogere

Mere om præsten i Vejlbje af forfatter Mogens Møller

Præsten i Vejlbje og hans søn – ofre eller mordere? Mogens Møller har sendt en kommentar til den omtale af bogen som blev bragt i Blichernoter marts 2016.

”Præsten i Vejlbje og hans søn – ofre eller mordere? Skyldig ved tre retsinstan- ser og frikendt af 15 præster” i april 2017 er udkommet på forlaget Books on De- mand under ISBN 9 788771 888485.

Bogen udkom oprindeligt i 1. udgave i 2016 under titlen ”Præsten i Vejlbje og hans søn – ofre eller mordere? Skyldig ved tre retsinstan- ser og frikendt af 14 præster”. Bogens 1. udgave blev anmeldt på Historie-Online.dk samt i Blicher- selskabets tidsskrift Blichernoter.

Fra bogens forord citeres:

”I denne 2. udgave er der tilføjelser, forbedringer og rettelser i teksten samt fremlagt mere udførlig dokumentation for bogens resultater:

Det dokumenteres nu, at den hæv- nende præstesøns svigerfar havde en ho-

vedrolle under trolddomssagen mod ko- nen til det ene hovedvidne i drabssagen mod præsten.

Det eftervises nu, at trolddomssagen blev fremdrevet også af den adelige ejer af Vedø gods. Vedø var da ejet af Abel Bryske, som var søn af Gert Carlsen Bryske og Kirsten Tygesdatter Sandberg på Fævejle gods. Kirsten Tygesdatter Sandberg skrev en usand støtteerklæring for den hævnende præstesøns tilsværtning af delefogeden og de to drabsanmeldere. Abel Bryske på Vedø tilsagde sin sogne- præst fra Koed-Nimtofte som vidne mod ”heksen” gift med et hovedvidne.

Der er sat sidetal på henvisninger til arkivalier i Rigsarkivets afdelinger i Vi- borg og København.

Der er foretaget ændringer som følge af anmeldelserne af 1. udgaven:

Historikeren Per Ole Schovsbo på <http://www.historie-online.dk/>.

Operasanger Erik Harbo som formand for Blicher-Selskabet i dettes tidsskrift Blichernoter marts 2016. Bemærkningerne heri har særlig interesse ved, at sel- skabet hævder, at Blicher var i sin gode ret til at sælge sin novelle på en usand- færdig sandhedserklæring. Begrundelsen er, at drabssagen foregik ca. 200 år før novellen blev skrevet.

Journalist Jørgen Toubro har venligt henledt min opmærksomhed på, at også præsten Svend Ilving, Lyngby har skre- vet til fordel for sin embedsbroders for- modede uskyld. Grenaa Folketidende bragte hans indlæg herom 2. februar 1951. Dette har bragt antallet af præster, som har ytret sig offentligt for uskylden op fra 14 til 15.

H.C. Andersen må nøjes med tre sider hver.

Af andre danskere omtales Friederike Brun, *guldålderns drottning*. Hendes rejse i 1786 kaldes *En resa till Kullen i Skåne*, og den findes først trykt på tysk (hun var af tysk oprindelse) i *Deutsches Magazin*, Januar 1791 og siden omtalt i *Friederike Brun – en svane i guldalderen* af Sten Høgel og Inge Nørball 2014.

I 1812 rejste Blichers senere rejsefælle i 1836 bibliotekar og litteraturprofessor Christian Molbech i Sverige og udgav tre bind *Breve fra Sverrige Året 1812*. Han fortæller over 10 sider om egnen nord for Helsingborg. Han besøger Kullen, men finder Møns klint meget smukkere.

Bogen er meget smukt illustreret med en mængde tegninger og illustrationer fra tiden. Blicher-afsnittet bruger selvfølgelig de smukke tegninger fra *Sommerreisen* af O. J. Ravert, som Hans Kruse fandt på Det Kgl. Bibliotek. Appelros henvendte sig til Blicher-Selskabet, der selvfølgelig stillede materiale til rådighed.

Vi kan anbefale vore medlemmer at købe den mukke bog *Sommerreise i Sverrig 1836*, som vi har et stort oplag af. Pragtfuld gave til dem der interesserer sig for Blicher og O. J. Ravert og ikke mindst for Sverige. **Vi sælger den for kun 75 kr.**

Kullabogen (ISBN 978-91639-3287-8) købes hos Höganäs bokhandel Köpmansgatan 13,12338 Höganäs

Hvad skrev Blicher i 1817 ved Erik Harbo

I novemberudgaven af Blichernoter 2016 var der en oversigt over, hvad Blicher fik udgivet i 1815 og 16.

Vi går videre med oversigten, der heldigvis er nem at gennemføre, da den findes i Blicher-Selskabet og Biblioteksskolens *Bibliografi*. (Kan endnu erhverves hos Selskabet gratis mod bet. af porto)

Blicher opholder sig stadig hos faderen i Randlev som dennes forpagter og som digter. Blichers evne til at skrive ironisk - satirisk fremgår af hans 2. digtsamling *Jyllandsrejse i sex Døgn*.

Børnemorderen og Selvmorderen Christian Speitzer's Levned og gyselige Endeligt tilligemed en Sørgetale og en Elegie i den Anledning og nogle Betragtninger over Selvmord. Af Niels Blicher. - Aarhus: Trykt i Aarhus Stiftsbogtrykkeri, 1817. 72 s. Prædiken holdt i Randlev og Bjergager kirker af S.S. Blicher.

Jyllandsrejse i sex Døgn. Digte. Anden Deel. Udført og beskrevet af S.S. Blicher og S.S. Barbeer i Nibe. - Aarhus: Trykt i Aarhus Stiftsbogtrykkerie, 1817. - 144 s.

Heri digtene: Eensom jeg laae paa min lynggro'de Bakke. Første tryk 6.8.1816 Hil kommer du fra Bjerget, s. 21-24. Første tryk 8.11. 1814. Et lidet Bidrag til Kundskab om *Vexeldrivt* (artikel) Sign.: S.S. Blicher, Cand Theol. Landoeconomiske Tidender, bd. 6, hft. 2, 1817, s. 242-249.

Eloise til Abeilard. Efter Pope / Her i den stille Andagts dunkle Bolig .Sign.: S.S. Blicher Tilskueren, nr. 5 og 6, 26.1. 1817

mødre, hvis han havde hørt dem.

Nu må historierne læses i lokalhistoriske årbøger (7,8) og ikke som litteratur.

Cathrine Jægers mormor var jordemoder i Randers og kan have været til stede ved St.St. Blichers første barns fødsel den 14.3.1811. Mere om hende, hendes datter og datterdatter vil kunne læses i årets årborg fra Historisk Samfund for Randers amt.

Det var i øvrigt i pastoratet Vorning-Kvorning og Hammershøj, at Hr. Jens's hustru i Blichers fortælling "Eneboeren på Bulbjerg" (nr. 438 i 4) døbte et barn, som siden blev fundet dødt i kirken i Vorning/Kvorning. I kirken er fortsat en kiste, der siges at være barnets.

Niels Blichers omtale af jordemødre

I sin topografi over Vium præstekald (9) skriver Niels Blicher godt 2 sider om jordemodervæsenet, og der er næppe tvivl om, at han har haft kendskab til biskop Tetens og stiftfysikus Rogerts arbejde med at forsøge at få oprettet en jordemoderskole i Viborg (omtalt i Blichernoter 2013 (1), men først i det tyvende århundrede kom den første jordemoderskole udenfor København, nemlig i Aalborg i 1980.

Niels Blicher skriver blandt andet, at i hele Lyngård herred var vel kun 3 vel underviste jordemødre. Æn uddannet i København og anskaffet af den patriotiske Hr. Fischer på Allinggaard, som desuden havde forsynet sit gods i Hids herred med en jordemoder. De øvrige to i Lyngård herred var uddannet af henholdsvis

Dr. Mangor og Dr. Rogert. "Men hvad er det iblandt saa Mange? Før min Embedstid her var ingen udlært Gjordemoder i eller nær ved disse Sogne. Man betjente sig af en gammel uduelig Kone her i Vium..."

Efter en lang udredning tilføjer Niels Blicher, at man i 1784 fik en duelig jordemoder, som nævnt uddannet af Dr. Rogert i Viborg. "Hendes navn er Elisabeth Jensdatter, Kjeld Nielsen Skovfogeds hustru ved Aunsbjerg. Hun er et Eksempel for Andre i Kyndighed, Nøjsomhed, Udholdenhed o.m. og har endog dette forud for andre Udlærte, at hun aarelader meget vel. Kun Skade, at hendes svækkede Helbred, store Børneflokk og fleere Omstændigheder bevæge hende til at undtage sig fra Bestillingen. Den gamle i Vium og 2 i Lysgaard Sogn praktisere derfor nu igjen. Som Følge deraf er nu i en Tid af 5 Maaneder i det lille Lysgaard Sogn 5 Børn dødfødte og 2 døde strax efter Fødselen; men derimod har kun eet eneste i samme Tid været i Kirke. Hvor sørgeligt! Æn velskiddet og vel underviist behøves i hvert fald i disse Sogne..."

Da jordemoderskolen i København i begyndelsen uddannede jordemødre til betjening af Staden, uddannede stiftfysikus i Viborg og Ribe m. fl. steder lokale jordemødre. Og de var næppe ringere uddannet! I Ribe blev hele 19 uddannet af stiftfysikus Fridsch i 1792 heriblandt to af mine tiptiptipoldemødre (10). Dr. Mangor, som var stiftfysikus i Viborg fra 1767 til 1777 (11), blev senere stadsfysikus i København og var fra 1783 til sin død i 1801 medlem af eksamenskommissionen på jordemoderskolen. Rogert, der

Overlæge Magne Juhl, Viborg, arbejder fortrinsvis med sin slægt i Ribe Amt, samt dele af Sønderjylland. Lokalhistorie og oversigter med relation til slægtsforskning

efterfulgte Mangor i Viborg og var til stede ved Blichers fødsel, forsøgte som nævnt forgæves sammen med biskop Tens at oprette en jordemoderskole i Viborg.

Den patriotiske Hr. Fischer på Allingård fik to jordemødre til egnen. På den tid var mange godsejere aktive med at få uddannet jordemødre til deres godser, og i jordemodereksamensprotokollen er fundet oplysninger om mindst 125 sådanne jordemødre, der har fået hjælp til uddannelsen (en liste ses på hjemmesiden (5)).

Samme Hr. Fischer (Jean Arnold Fischer, død 1805) skal have været model for Blichers hovedperson i novellen ”Kvindehaderen” (12), som er nævnt ovenfor. Helt kvindehader var han dog ikke, idet folketællingen fra 1787 for Svostrup sogn viser, at der på Allingård i Svostrup sogn var 3 kvindelige ansatte.

Afslutning

Alt i alt kan man undre sig over, at St. Blicher ikke i sit forfatterskab har nævnt jordemødre. De var (og er) dog tæt på livets begyndelse med de farer, der er forbundet hermed.

I sin beskrivelse af Viborg Amt (nr. 619 i 4) nævner han heller ikke noget om læge- og jordemodervæsen, men måske har han fundet, at faderens beskrivelse har været dækkende.

Litteratur

5, Eksamensprotokol fra Fødselsstiftelsen i København. Afskrift af notater fra 1739 til 1920 ved Magne Juhl. Ikke publiceret endnu i sin fulde omfang men delvist i foredrag, artikler samt lister på hjemmeside (se

www.viborgslaegt.dk under medlemssider).

6, Ansøgninger om optagelse på Fødselsstiftelsen. Bestilles fra Rigsarkivet via Daisy.

7, Magne Juhl: To jordemoderskæbner fra Viborg-egnen. Retssager om rufferi og svindel med eksamensbevis og en arbejdsskade i form af syfilis. Fra Viborgeggen, 1916 side 104-120.

8, Magne Juhl: Madam Jæger og den sorte hund samt lidt om de øvrige jordemødre i Hammershøj. Tjele på langs, 1916 side 99-111.

9, Niels Blicher: Topograhie over Vium Præstekald, 1795. Udgivet af Blicher-Selskabet 1978.

10, Magne Juhl: Om en jordemoder i Vilslev og Jernved sogne samt om sølvstøbe givet til hendes 4 døtre. Fra Ribe Amt 1993 side 85-91.

11, Magne Juhl: Dr. Christian Elovius Mangor. Stiftsfysikus i Viborg fra 1767 til 1777. Viborg Bogen 2012 side 13-26.

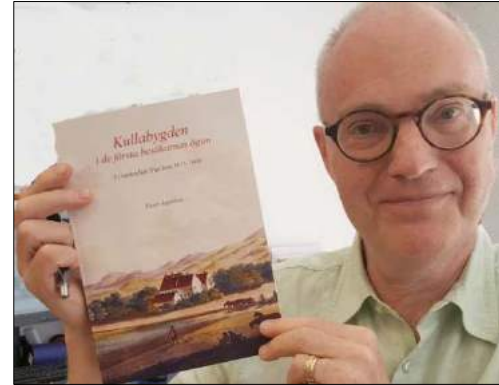
12, Helle Sahl Madsen: Derfor står der Fruentimmerhaderen på mindestenen. Kristeligt Dagblad 17.6.2014

Fra Jordmodertavler

Kullabygden i de första besökarnas ögon

Ved Peter Appelros

Den svenske læge og forfatter Peter Appelros har skrevet en bog *Kullabygden i de första besökarnas ögon* om sin hjemegn Kullabygden, eller det vi på dansk kalder Kullen, det store forbjerg, der lukker op for Øresund, og som er et vigtigt besøgsmaal også for danske turister, lige som det var for Blicher i 1836. I bogen beskæftiger han sig med de mange besøgende i området fra ca. 1600 til 1860, og som han skriver i indledningen ”bland dem H. C. Andersen, Sören Kierkegaard, svenske kungen Gustaf III”. Men altså ikke Blicher, som han nok ikke burde have glemt i indledningen. H.C. Andersens besøg på Kullen blev ikke til noget, hvad der fremgår af artiklen side 254, *Drömmen der förblev en dröm*, hvorimod Blichers rejse er bevist igennem

den rejseskildring som Blicher leverede i 1840, *Sommerreise i Sverrig 1836*, udgivet af Blicher-Selskabet i 2011 ved afdøde museumsleder Hans Kruse og undertegnede.

Den har Appelros selvfølgelig læst, og på side 242 (de 31 beretninger er trykt i kronologisk form) kommer han frem til artiklen med titlen *Ljustöparen*, (lysestøberen), som Blicher kalder sig selv i samtale med værtinden på Kullagården. Han havde ”støbt Nordlys” i tre år sammen med redaktør Elmenhoff i Randers. Det er en af de største artikler i bogen på 14 sider, hvorimod Søren Kierkegaard og

Gæstebog fra Kullagården. Midt på første side står 9. Juli 1836 Lysestøber fra Jylland

